

פרוטוקול מס' 356

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט

מיום ב' ס' בתמוז תשל"ג - 9.7.73, שעה 11:15

נכחו:

חברי הועדה:
י. גולדשמידט - יו"ר
ש.ז. אברמוב
י.ה. קלינגהופר

מזמנים:
א. ידין - משנה ליועץ המשפטי לממשלה
ח. מרגליות - משרד הפנים

מ"ם מזכירת הועדה: ש. צמח

רשמה: א. ובר

סדר היום: חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון), תשל"ג-1973

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה. עלינו לדון בהצעת חברי כנסת אחדים מסיעות שונות לתיקון חוק הבחירות (דרכי תעמולה).

חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון), תשל"ג-1973

השינוי הראשון המוצע הוא בסעיף 9, והוא יוחלף ויהיו בו שני סעיפי משנה. בדבריו בקריאה ראשונה הסביר חה"כ בדר כי הסעיף אוסר תעמולה על ידי הסנקת שלטים באוטובוסים. הוא אמר שכיוון שחושבים שזו הוצאה גדולה, מציעים לאסור זאת. בעיון ראשון, זה כתוב בחוק הקיים, כי יש איסור של תעמולה על כלי רכב, אבל זה לא היה ברור למעלה מכל שק בסעיף 9 הקיים, ולכן ייחדו את הדיבור בסעיף 9(א) על כך ש"לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות השימוש בכלי רכב". על ידי כך חושבים שאסרו כל תעמולה באוטובוס - בפנים או בחוץ.

השאלה היא האם זה יותר ברור והחלטי מאשר בסעיף הקיים.

א. ידין: הסעיף הקיים אוסר רק הדבקה, כולל התקנה, כתיבה, צביעה, זריקת אור ומזכיר את כלי הרכב רק בין הדברים שאסור להדביק עליהם. הסעיף החדש אוסר שבכלל אמור להשתמש בכלי רכב לצורך תעמולה. אף-על-פי-כן אינני מבין מדוע בשביל זה צריך להחליף את כל הסעיף, אלא יהיה כתוב: "פרט לאסור בסעיף 10 לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות כלי רכב או הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה וכו'", ואז-כל הסעיף יפול להשאר. אבל זו שאלה טכנית, ואפשר להחליף את הסעיף כמוצע.

י.ה. קליינהופר: הייתי מעדיף שהנוסח יישאר כמו בהצעה ולא לשנותה. בגילוי רב אני אוסר שההצעה היא פרי הסכם בין-סיעתי, ולא כדאי לעורר ויכוחים שלא הצגתי נאמנה את הקו של ההסכם.

א. ידין: אני מציע שנתקן את השינושים בכתיבה: כתיבה במקום "כתובת"; "צביעה" במקום "צביעת".

היו"ר י. גולדשמידט: האם גב' מרגליות חושבת שהסעיף מתוקן אוסר שימוש ברמקולים הנישאים על ידי כלי רכב?

ח. מרגליות: כן. אני חושבת שמה שנאמר עכשיו אוסר.

היו"ר י. גולדשמידט: אבל אני מבין שזה לא אוסר להסיע נואם במקום למקום כדי שינאם.

ח. מרגליות: זה גם לא אוסר אם אדם יושב באוטובוס ועושה תעמולה למי שיושב לידו או לנהג. כאן לא מדובר על רמקול, כי יש סעיף לחוד שאוסר תעמולה ברמקולים, ויש הגבלה גם של כלי טיס. אולי כדאי להכניס את סעיף 9(א) לאחר סעיפים 3 ו-4.

א. ידין: אני מציע בכל זאת להשאיר את הסעיף במקומו.

סעיף 9 נתקבל.

היו"ר י. גולדשמידט: השינוי השני המוצע בהצעת התיקון שלפנינו הוא החלפת סעיף 10(4) - פירוס ענין לוחות מודעות. יוצרים פה רעיון חדש, שרשות מקומית יכולה גם להקים לוחות מודעות מיוחדים וחדשים לזמן הבחירות, וגם על אלה יהיה מותר להדביק. אינני מבין מדוע צריכים לעודד את זאת.

ח. מרגליות: למשרד הפנים אין התנגדות לכך. אדם אינו יכול להדביק מודעה אלא באישור הרשות

ח. מרגליות:

המקומית לפי חוקי העזר העירוניים. כאן אולי הרשות תתנה תנאים ברשיון, ותקבע היכן להדביק והיכן לא.

י.ה. קלינגהופר: יש טעות בכניסוח. אם כתוב "לרבות משרדיה ומועדוניה" יוצא שיש צורך ברשות להדבקת מודעות גם על משרדי המפלגה. אני חושב שאין צורך ברשות לצורך זה.

ח. מרגליות: בדרך כלל אין צורך ברשות.

א. ידין: אני מקבל את התיקון. צריך לומר במקום "לרבות" - "וכן".

הינ"ר י. גולדשמידט: התיקון בסעיף (4) אינו מצמצם אלא מוסיף את הלוחות המיוחדים שתתקין הרשות המקומית לצורך הבחירות.

א. ידין: אבל סעיף זה מבהיר במובן זה שקודם לא היתה הרשות המקומית מוזכרת ולא היה ידוע איזה לוח מיועד למודעות. החוק החדש אומר שהכל נמצא בפיקוח הרשות המקומית פרט למשרדי המפלגה או הרשימה.

י.ה. קלינגהופר: במקום התיקון "וכן" אני מציע "אלא במשרדיה".

הינ"ר י. גולדשמידט: אפשר לומר מודעה תודבק רק על לוחות מודעות שיועדו על ידי רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות או שיועדו על ידה במיוחד להדבקת מודעות של תעמולת בחירות לקראת בחירות, או על מועדוניה או משרדיה של המפלגה או של רשימת מועמדים המפרסמת את המודעה.

סעיף 10 נתקבל בתיקון המוצע על ידי היו"ר.

סעיף 3 מהווה תוספת לקיים בסעיף 10. לפי הסעיף הקיים שלט לא מודפס לא היה אסור; אלא שלט מודפס. סעיף 10א' מחיל הוראות סעיף 10 על שלטים לא מודפסים.

א. ידין: מה ההבדל בין הודעה מודפסת ושלט מודפס?

הינ"ר י. גולדשמידט: זה לא כל כך ברור.

ח. מרגליות: לפי חוקי העזר של הרשויות המקומיות מודעה יכולה להיות הודעה שפורסמה ושלט זה יותר פרסומת כולל את השם, שם העסק וכו'.

א. ידין: ביחס להפניה לסעיף 6, במקום להפנות לסעיף, הייתי חוזר בסעיף 10א' על הנאמר בסעיף 6: "לא תחול על שלטים הנושאים אות וכינוי שאושרו כדין לרשימת מועמדים".

א. ידין: אני חושב שצריך להוסיף "בשינויים המחוייבים" כיוון שפה מחילים על חומר לא מודפס מה שקיים בסעיף הנוכחי על חומר מודפס.

הינ"ר י. גולדשמידט: מציע שנאשר את סעיף 10א' בתיקונים הבאים:

(א) יחולו שינויים מחוייבים גם על שלט מודפס או בלתי מודפס; (ב) לתקן בסוף הסעיף: "אולם ההגבלה שבפסקה 1 לסעיף 10 לא תחול על שלטים הנושאים אות וכינוי רשימה בלבד שאושרו כדין".

סעיף 10א' נתקבל בתיקונים המוצעים.

סעיף 4 -

אינני רואה את הקשר של סעיף 9 (א) לסעיף 11 המוצע. אולי הכוונה לסעיף

א. ידיון:

9 (ב).

אני מציע כדי לפשט את הענין לומר: "הוראות סעיפים 9 עד 10א".

י.ה. קלינגהופר:

סעיף 4 נתקבל בתיקון המוצע על ידי חה"כ קלינגהופר.

א. ידיון:

אני מבקש לחזור לסעיף 10 (א), ולהוסיף לו כותרת שוליים: "הגבלה על שלטים"

במקביל לסעיף 10 שנקרא "הגבלה על מודעות מוצפסות".

נתקבלה הכותרת לסעיף 10א' - "הגבלה על שלטים".

סעיף 5 -

היו"ר י. גולדשמידט:

חה"כ בדר בדבריו בקריאה ראשונה הסביר שהציעו סמכות נוספת ליושב-ראש

ועדת בחירות להוציא צווי אסור במקרה של הפרת הגבלות של החוק הזה.

כיום ליושב-ראש ועדת הבחירות אין סמכות מוסרית להביא לדיון לאחר

תום הבחירות. הצעה זו נותנת ליושב-ראש ועדת הבחירות להוציא צווי

אסור בתוך הבחירות. נוסח זה הוצע על ידי יושב-ראש ועדת הבחירות

בעצמו.

את הערעור על החלטת יושב-ראש ועדת

הבחירות להוציא צו אסור, יביאו נציג הסיעה שהוא חבר ועדת הבחירות

המרכזית, או בא-כוח הרשימה או סגנו

י.ה. קלינגהופר:

ההפניה לפי סעיף 16 (א) לחוק הבחירות

לכנסת מטעה. בסעיף 16 (א) נאמר:

"חברי הועדה המרכזית יהיו נציגי הסיעות של הכנסת". יוצא לפי האמור

שזו יכולה להיות עבירה לפי סעיף 16 (א).

א. ידיון:

אפשר היה לומר "חברי הועדה המרכזית שלהם נציגי הסיעה שנעדה עושים את העבירה".

י.ה. קלינגהופר:

אינני יודע מה צו אסור כזה יעזור.

ישבתי בוועדת הבחירות המרכזית שתי

קדנציות, ואני זוכר שיום יום לפני הבחירות באו טענות על הפרת דרכי

התעמולה. המפלגות לא הקפידו בשמירת החוק. ועדת הבחירות המרכזית

הפעילה רק את השפעתה המוסרית ולא יותר מכך. זאת הרי היתה כבר עבירה

פלילית אז. עכשיו, מה יעשה היושב-ראש, הוא יתן את צו האיסור?

היו"ר י. גולדשמידט:

צריך לעקוב אם מבצעים את צו האיסור,

אחרת אין לכך כל משמעות.

א. ידיון:

חושבים כאן שהפרוצדורה של בזיון בית

המשפט תפעל יותר מהר מאשר עד כה.

י.ה. קלינגהופר:

אינני חושב שיפחדו מזה. כאן מחפשים

תוצאה מיידית. גורם הזמן חשוב.

אפשר לגרום סחבת ולהביא כל מיני תרוצים, ועד שמורידים את השלט

עוברים כמה ימים, ובינתיים התעמולה ממשיכה להתקיים בדרך האסורה.

על כן, אני שואל מה מרוויחים כאן? מה שחסר הוא שיושב-ראש ועדת הבחירות

יוכל לשלוח מיד שוטרים למקום ואלה יהרסו את השלטים האסורים. אחרת אין

לכך כל השפעה.

היו"ר י. גולדשמידט:

נאמר "צו האוסר ביצוע מעשה עבירה

לפי חוק זה או המשכתו".

י.ה. קלינגהופר:

זה רק האיסור ולא הביצוע.

י.ה. קלינגהופר:

חסר לי פה הכוח של יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית להוציא לפועל בכוח עצמו או בכוח עוזריו, את צו האיסור. בלי זה, זה לא יילך, כי כל התקופה לפני הבחירות היא קצרה יחסית. אם האיסורים לא יופעלו באופן פיזי וולא דיחוי, ספק אם תהיה בהם תועלת. החוק יגיע לקריאה ראשונה, ואני מעיר על כך אז.

היו"ר י. גולדשמידט: השאלה שמטריחה אותי היא למי הוא נותן את הצו.

א. ירין: הוא יתן את הצו לפקיד ועדת הבחירות או לפועלים של ועדת הבחירות.

היו"ר י. גולדשמידט: אני חושב שגם יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לא יסכים לקבל סמכות משטרתית, ללכת ולהרוס. קודם כל, הוא צריך לקבל עדות המשטרה שאורך השלט אמנם חורג מהמותר. אני בספק אם שופט עליון שהוא יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, יסכים לקבל סמכויות ביצוע משטרתיות.

סעיף ה' -

א. ירין: במקומות אחרים הכנסת פתרה את השאלה הזו בצורה קצת אחרת. בסעיף 120ב של פקודת החוק הפלילי למשל, יש הוראה פלילית על סרוב להעיד, וסרוב להעיד זה דבר שאפשר גם להטיל עליו סנקציות של בזיון בית המשפט. אנו כתבנו בפקודת החוק הפלילי שצו לפי בזיון בית משפט אינו מונע עונשים של העבירה הפלילית, אבל אם יטילו בשל העבירה מאסר, ינכו ממנו את המאסר שישב על בזיון בית המשפט. אבל מה שכתבנו שם אינו פוסל מה שמוצע בסעיף שלפנינו.

היו"ר י. גולדשמידט: לאיזה סעיף (ב) הכוונה בסעיף (ה)?

א. ירין: אפשר לומר לפי סעיף זה במקום לפי סעיף (ב).

סעיף 17 נתקבל בתיקונים הבאים:

בסעיף ד' - במקום "לרבות נציג הסעיה שתעמולה בעבורה מהווה או עלולה להיות עבירה לפי חוק זה, לפי סעיף 16(א) לחוק הבחירות לכנסת..." יבוא: "לרבות חברי ועדת הבחירות המרכזית המייצגים את הסיעה שתעמולה בעבורה עלולה להיות..."

בסעיף ה' - במקום "בשל הפרת צו לפי סעיף זה" (לתקן פעמיים בסעיף).

א. ירין: מציע לסעיף 17ב את הכותרת "צו איסור".

כותרת סעיף 17ב - "צו איסור".

י.ה. קלינגהופר: היות שכל הזמן חוזר הביטוי "צו לפי סעיף 17", אני מציע שנכתוב בסעיף (א) "להלן צו איסור" ונחסוך על ידי כך את החזרה, מה גם שבשוליים אנו כותבים "צו איסור".

נתקבלה ההצעה של חה"כ קלינגהופר.

סעיף 6 -

היו"ר י. גולדשמידט:
 הסעיף הזה הוא בגלל הנחירות להסדרות.
 הושמעה הטענה שמפלגות המיוצגות
 בהסדרות מחירות את האות והכינוי שלהן לציבור לא ששים יום לפני
 הבחירות לכנסת, אלא מאה ועשרים יום קודם לכן; טבעוד שמפלגות
 שאינן חברות בהסדרות הן מוגבלות במשך הזמן. לכן באו לידי הסכמה
 להתיר גם למפלגות שאינן חברות בהסדרות לפרסם את האות שלהן ואת
 הכינוי כמו המפלגות שמתפנות בבחירות להסדרות.

מדוע מזכירים את סעיף 6 ?

זו הגבלה לשימוש באורות.

ח. מרגליות:

המשפט המוסגר "לרבות הוראתם
 בכפוף לאמור בסעיף 6 לחוק" - אינו

י.ה. קלינגהופר:

מוסיף ואינו מובן.

גם אני חושבת כך.

ח. מרגליות:

אולי צריך לומר: "ההגבלות שמסיפיים
 6 ו-7 לחוק, לא יחולו בתקופה שבין
 תחילת חוק זה ויום הבחירות לכנסת השמינית".

א. ידין:

גם ב-1969, סעיפים 6 ו-7 היו הוראות
 שעה.

ח. מרגליות:

נתקבלה הצעת פרופ' יושן לסעיף 6. - "ההגבלות האמורות
 בסעיפים 6 ו-7 לא יחולן בתקופה מתחילת חוק זה עד יום
 הבחירות לכנסת השמינית".

הישיבה נועלה בשעה 12:55